

Miljøindsatsen i Arktis 2005

Aktiviteter støttet af ordningen for Miljøstøtte til Arktis - DANCEA

Herunder findes en oversigt over projekter, som i 2005 er sat i gang med økonomisk støtte fra Miljøstøtteordningen for Arktis - Dancea.

Projekterne er ordnet efter indsatsområde, men opmærksomheden henledes på, at en del projekter er af en sådan art, at de også kunne være placeret under et andet indsatsområde.

Nærmere oplysninger om projektresultater vil kunne fås ved henvendelse til de projektansvarlige.

En stor del af projektrapporterne findes endvidere i Dansk Polarcenters bibliotek. www.dpc.dk

Projektliste 2005

Grænseoverskridende/regional forurening

<i>Projekttitel</i>	AMAPs Oil and Gas Assessment arbejde 2005 127/000-0060
<i>Projektansvarlig</i>	AMAP sekretariat
<i>Projektformål</i>	Der ydes støtte til AMAP repræsentanters deltagelse i en konference om olie- og gasudvinding i Rusland. Konferencen afholdes i St. Petersborg d. 13.-14. september 2005. Der ydes endvidere støtte til opsætning, redigering og trykning af AMAPs vurderingsrapport: "Oil and Gas Assessment" der bliver udgivet i 2006.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 250.000
<i>Projekttitel</i>	Faroe Islands Core 2005, "Filling the gaps" 127/001-0194
<i>Projektansvarlig</i>	Heilsufrødiliga Starvsstova
<i>Projektformål</i>	I 2005 indsamles prøver af tejskud og får der analyseres for tungmetaller og POP'er som led i AMAPs trendmonitoring. Projektet dækker desuden supplerende analyser og databehandling og afrapportering af allerede indsamlede prøver fra grindehval, fjeldørred, ulke og hare i perioden 2002-2004.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 646.382

Projekttitel **Global forurening af den Grønlandske indlandsis med organiske miljøfremmede stoffer - omfang og studier af stoffernes mikrobiologiske og fotokemiske nedbrydning.**
127/001-0242

Projektansvarlig Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser (GEUS)

Projektformål Der indsamles puljede isprøver fra 5 hovedområder på Grønlands indlandsis (nordvest, central vest, sydvest, central øst og nordøst), prøverne analyseres for indholdet af miljøfremmede organiske stoffer og deres nedbrydningsprodukter. Der gennemføres laboratorieforsøg til belysning af stoffernes mikrobielle og fotokemiske nedbrydning for prøver indsamlet ved Kangerlussuaq. Endelig anvendes resultaterne fra prøveindsamlingen til validering og eventuel forbedring af transportmodeller for den langtransporterede forurening.

Indsatsområde Grænseoverskridende/regional forurening
Projektstøtte kr. 1.143.063

Projekttitel **Havforureningens betydning for børns udvikling på Færøerne. Kohorte 3 - fase 4.**
127/001-0213

Projektansvarlig Færøernes Sygehusvæsen

Projektformål Målet med projektet er at dokumentere centralnervesystemets funktion relateret til kontaminant-eksponering. Dette projekt er fase 4 af et kohortestudie, der sigter på at belyse sammenhængen mellem børns udvikling på Færøerne og eksponering for kviksølv, PCB og andre kontaminanter. Tidligere lignende kohortestudier på Færøerne har dokumenteret en negativ påvirkning fra kviksølv og muligvis også PCB på børns udvikling. Denne kohorte har haft en markant lavere kviksølvpåvirkning, og dette projekt vil derfor give en mulighed for at vurdere PCBs eventuelle negative påvirkninger på børns udvikling og/eller kviksølvs påvirkning i laveksponeringsområdet.

Indsatsområde Grænseoverskridende/regional forurening
Projektstøtte kr. 2.280.600

<i>Projekttitel</i>	Hg akkumulering i det vestgrønlandske marine fødenet 127/001-0198
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	Der gennemføres analyser af, hvordan kviksølvet (og særligt methyl-kviksølvet), akkumulerer gennem en vestgrønlandsk fødekæde fra plante- og dyreplankton til sæler og hvaler. Projektet baseres på analyser af fedtsyresammensætningen, stabile isotoper og total- og methylkviksølv.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 663.850
<i>Projekttitel</i>	Højt humant indtag af kviksølv og cadmium i Grønland - hvad betyder det? 127/001-0221
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	Det kan på baggrund af kendskabet til kostvaner og indholdet af kviksølv og cadmium i traditionelle grønlandske kostemner beregnes, at en væsentlig del af den grønlandske befolkning indtager kviksølv og cadmium i mængder, der langt overstiger internationalt fastsatte grænseværdier. Det er muligt at undersøge den sundhedsmæssige betydning af dette, idet der tidligere er gennemført kviksølv og cadmiumanalyser fra lever og nyrevæv for 95 etniske Grønlændere fra Disko Bugt området.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 113.500
<i>Projekttitel</i>	Langtransport af luftforurening til Arktis 127/001-0199
<i>Projektansvarlig</i>	DMU, Afdeling for atmosfærisk miljø
<i>Projektformål</i>	Luftprøver indsamlet i 2005 analyseres for de bromerede flammehæmmere PBDE (Polybrominerede diphenylætere) og PCN (polychloronaphtalener), der er under overvejelse til optagelse på lister over stoffer reguleret af Stockholmkonventionen.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 200.000

Projekttitel **Lead Country funktion for AMAP-HH (Arctic Monitoring and Assessment Program - Human Health)**

127/000-0056

Projektansvarlig Center for Arktisk Miljømedicin, Aarhus Universitet

Projektformål Varetagelse af Danmarks Lead Country funktion for AMAPs Human Health program, herunder formandskab i AMAP Human Health Assessment Group.

Indsatsområde Grænseoverskridende/regional forurening

Projektstøtte kr. 1.137.323

Projekttitel **Monitering af den humane kontaminantbelastning i Grønland og vurdering af sammenhænge med livsstilsfaktorer og sundhedseffekter.**

127/001-0217

Projektansvarlig Center for Arktisk Miljømedicin, Aarhus Universitet

Projektformål Et formål med projektet er at afdække tidstrends i belastningsniveauet i forskellige geografiske distrikter i Grønland, afdække prædikatorer for høj og lav eksponering samt registrere og evaluere forskellige effektmarkører. Et andet formål med projektet er at give en helhedsvurdering af de sundhedsmæssige konsekvenser af den aktuelle kontaminantbelastning og danne den videnskabelige baggrund for nationale reguleringer og eventuelle internationale begrænsninger af den globale forurening. Projektet indgår som en del af AMAPs fase 3, Human Health Program og er en videreførelse af tidligere undersøgelser

Indsatsområde Grænseoverskridende/regional forurening

Projektstøtte kr. 3.454.300

Projekttitel **Niveauer, organeffekter og tidstrend for kviksølv i grønlandske isbjørne**

127/001-0201

Projektansvarlig Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø

Projektformål Kortlægning af kviksølvniveauer og vurdering af disse effekter i udvalgte væv hos østgrønlandske isbjørne. Lever-, nyre- og hjernevæv fra isbjørne indsamlet i Østgrønland I fortsættelse af det igangværende projekter gennemføres: - for eventuelle effekter af kviksølvkoncentrationer i vævet. - Indsamling af tænder og hår fra isbjørne

skud 1960-i dag i Thuleområdet til brug for tidstrend-undersøgelser af kviksølv. - Fortsat indsamling af isbjørneprøver fra østgrønland ved brug af lokale fangere.

Indsatsområde
Projektstøtte

Grænseoverskridende/regional forurening
kr. 665.240

Projekttitel

Reduction of atmospheric mercury releases from Russia- Addendum

127/001-0132t

Projektansvarlig
Projektformål

Cowi AS - Vejle

Projektets mål er udvælge et demonstrationsprojekt for reduktion for udledningen af kviksølv fra Rusland. Der gennemføres forundersøgelser for 3 potentielle projekter og for et af disse projekter gennemføres der et pre-feasibility studie, og der opstillet terms of reference for et egentligt feasibility studie.

Indsatsområde
Projektstøtte

Grænseoverskridende/regional forurening
kr. 377.060

Projekttitel

Review of international regulation mechanisms and potential measures for reduction of release of heavy metals, POPs, HCFCs BFRs and industrial greenhouse gases in Russia and in the Arctic.

127/000-0055

Projektansvarlig
Projektformål

Cowi AS - Vejle

Opgavens overordnede formål er at udarbejde anbefalinger til aktiviteter, der kan føre til reduktion af udledninger af POP'er, tungmetaller og andre farlige stoffer i Rusland, Ukraine og evt. andre lande. Følgende stoffer undersøges: Tungmetaller (kviksølv, bly, cadmium), POPs (PCB, dioxiner/furaner, HCB, 9 andre pesticider), HCFC, industrielle drivhusgasser (HFC, PFC, SF6) samt bromerede flammehæmmere (hovedsageligt PBB, PBDE and HBCD). Som baggrund for de udarbejdede anbefalinger udarbejdes et baggrundsdokument vedrørende kilder og udledninger, primære reduktionstiltag, internationale aftaler og international støtte til landene/regionen.

Indsatsområde
Projektstøtte

Grænseoverskridende/regional forurening
kr. 274.607

<i>Projekttitle</i>	Rådgivning af DANCEA i forhold til særlige ACAP og AMAP- indsatser. 127/000-0063
<i>Projektansvarlig</i>	Klint Consulting
<i>Projektformål</i>	Projektet understøtter DANCEA-programmets indsats i forhold til ACAP-arbejdet i Arktisk Råd.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 575.676
<i>Projekttitle</i>	Supplerende analyser af grønlandsk kost 127/001-0197
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	I perioden 1999 –2004 er der med støtte fra DANCEA-programmet gennemført en kortlægning af POP-er og tungmetaller i traditionelle grønlandske kostemner ("Kontaminanter i Kost"-projektet). Det lykkedes ikke i forbindelse med projektet at indsamle prøver fra hvalros, klapmyds og vågehval, men disse prøver er nu indsamlet. Dette projekt omfatter analyser af de indsamlede prøver. Projektets resultater vil kunne anvendes i forhold til kostrådgivning f.s.v.a. traditionel grønlandsk kost.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 300.000
<i>Projekttitle</i>	Støtte til norsk ledet ACAP projekt om bromerede flammehæmmere 127/000-0053
<i>Projektansvarlig</i>	AMAP sekretariat
<i>Projektformål</i>	Det overordnede projekt er opdelt i 3 faser, det konkrete projekt omhandler fase 1. I første fase gennemføres en kortlægning af kilder til bromerede flammehæmmere og der identificeres mulige alternativer og management strategier. I anden fase skal der gennemføres en vurdering af muligheder for at begrænse emissionen af bromerede flammehæmmer og i 3. fase er det planen at gennemføre et pilotprojekt, der skal demonstrere hvordan emissionen kan begrænses.
<i>Indsatsområde</i>	Grænseoverskridende/regional forurening
<i>Projektstøtte</i>	kr. 250.000

Klimaændringer

<i>Projekttitle</i>	"Exchange" (Udveksling mellem Godthåbsfjord og hav) 127/001-0245
<i>Projektansvarlig</i>	Grønlands Naturinstitut
<i>Projektformål</i>	Projektet støtter indkøbet af 1 skibsmonteret strømmåler og 2 stk. temperatur- salinitet- og trykmålere med dataopsamler til kortlægning af strømforholdene i Nuuk/Godthåbsfjordens udmunding..
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 590.000
<i>Projekttitle</i>	A methane emission monitoring facility as part of Zackenberg Basic 127/001-0203
<i>Projektansvarlig</i>	Abisko Scientific Research Station, Royal Swedish Academy of Science
<i>Projektformål</i>	Der etableres en oversigt over arktiske planteres betydning for metandynamikken hvilket vil gøre det muligt også at forskellige følge betydningen af plantesamfundenes år til år variationer og langsigtede ændringer som følge af klimaændringer.
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 200.000
<i>Projekttitle</i>	BioBasis 2005 og 2006 127/001-0207
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	Biobasisprogrammet omfatter 35 elementer der beskriver dynamikken i økosystemet i Zackenbergdalen og de tilstødende dalstrøg hvad angår terrestriske planter, arthropoder, fugle og pattedyr. Programmet omfatter også monitoring af plante- og dyreplankton i to søer. De 35 elementer der indgår i programmet er valgt med udgangspunkt i ønsket om at kunne beskrive den store bredde i flora og fauna der er i det lokale højarktiske økosystemer, og samspillet i systemet. Der lægges vægt på populationer, fænologi, reproduktion og predation. Variabiliteten i disse parameter er stort set ukendt for højarktiske systemer (og delvist for Arktis som sådan) men det er forventeligt at der er store år til år variationer, ligesom disse parametre må forventes at være særligt følsomme overfor den

abiotiske trends og deres eventuelle udvikling over længere tid.

Indsatsområde
Projektstøtte

Klimaændringer
kr. 2.890.000

Projekttitel

DMU, pilotprojekt - Nuuk Basic
127/001-0223

Projektansvarlig

Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø

Projektformål

Området omkring Nuuk undersøges med henblik på at etablere et klimaprogram i lighed med Zackenberg Basic-programmerne. Projektet indeholder: indsamling af eksisterende terrestrisk-limnisk data fra området omkring Nuuk med relevans for et fremtidigt monitoringsprogram og forberedelse af feltrekogniseringer; rekonstruktion af Nuukområdet m.h.p. at besøge og evaluere mulige undersøgelsesområder; udarbejdelse af projektbeskrivelser for et terrestrisk-limnisk monitorings- og undersøgelsesprogram ved Nuuk.

Indsatsområde
Projektstøtte

Klimaændringer
kr. 628.349

Projekttitel

Effekter af klima og UV-B manipulationer på processer og organismer i højarktiske terrestriske økosystemer.

127/001-0205

Projektansvarlig

Biologisk Institut, Københavns Universitet

Projektformål

Klima-manipulationsforsøg: På to lokaliteter opsættes 1 m² plasttelte, som øger temperaturen nogle få grader, samt skyggetelte, der halverer lysindstrålingen. Endvidere etableres felter, hvor der hhv. fjernes/tilføres sne i foråret før den naturlige afsmeltning, mhp. at ændre sæsonlængden. På de manipulerede felter og kontrolfelter måles kulstofbalance over sommeren og planterespons kvantificeres. UV-B forsøg: På to lokaliteter opsættes filtre som hhv. fjerner skadelige UV-B og UV-AB indstråling. Endvidere etableres filter-kontrol samt kontrolfelter sammesteds. I et andet forsøg fastholdes blade af arktisk pil i en 45o vinkel stik syd og planternes stressrespons på UV-B måles

Indsatsområde
Projektstøtte

Klimaændringer
kr. 315.000

<i>Projekttitle</i>	Effekter af permafrostspejlets sænkning på en drikkevandsresurses kemiske sammensætning
	127/001-0225
<i>Projektansvarlig</i>	Rambøll
<i>Projektformål</i>	På baggrund af undersøgelser af permafrostspejlets beliggenhed og analyser af porevands sammensætning for de overliggende horisonter vil projektet opstille en simpel model, der kan beskrive sammenhængen mellem ændringer i permafrostspejlets beliggenhed og den resulterende udvaskning af farve og metal-ioner.
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 466.910
<i>Projekttitle</i>	Effekter på UV-stråling i Grønland som følge af klimaforandringer
	127/001-0233
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Meteorologiske Institut (DMI)
<i>Projektformål</i>	Det er projektets umiddelbare mål at kvantificere UV-B strålingen over Grønland i situationer med kraftig kemisk ozonedbrydning og UV belastningen i den efterfølgende vækstsæson. Der opstilles i projektet en model for disse sammenhænge.
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 487.748
<i>Projekttitle</i>	GeoBasis 2005 - 2006
	127/001-0208
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	GeoBasisprogrammet tilvejebringer sammen med BioBasis lange tidsserier, der gør det muligt at kvantificere kulstofbalancen for et højarktisk økosystemet. Hermed gives også en mulighed for at kvantificere effekten af den menneskeskabte klimaændring. Via programmet tilvejebringes også data om snedækket hvilket på sigt vil gøre det muligt at kvantificere sne-albedo-feedbackmekanismen. Endelig etableres der gennem programmet sammenhængende måleserier for afstrømningen af vand og næringsstoffer, der vil gøre det muligt at kvantificere afstrømningen fra Nordøstgrønland.
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 3.073.726

Projekttitel **Grønlands Naturinstitut, MarinBasis-Nuuk, 2005**
127/001-0222

Projektansvarlig Grønlands Naturinstitut

Projektformål Der gennemføres sammenhængende målinger af nøgleparametre for de fysiske, kemiske og biologiske forhold (som primærproduktion, græsning, fødekædestruktur og artssammensætning). Projektets langsigtede mål er at etablere lange stabile måleserier, som vil kunne anvendes til at afklare, hvordan de igangværende klimaændringer påvirker udbredelse, sammensætning og produktion hos marine planter og dyr, forbedre forståelsen af samspillet mellem de marine områder i Østgrønland og Vestgrønland og udgøre et vigtigt fundament for forskningsprojekter. Endelig vil projektet kunne medvirke til en langsigtet økosystembaseret forvaltning af de grønlandske farvande.

Indsatsområde Klimaændringer

Projektstøtte kr. 1.679.000

Projekttitel **Jordbundskortlægning ved Zackenberg, NØ Grønland**
127/001-0206

Projektansvarlig Geografisk Institut, Københavns Universitet

Projektformål Der gennemføres en jordbundskortlægning og udarbejdes jordbundskort for Zackenberg og tilstødende område.

Indsatsområde Klimaændringer

Projektstøtte kr. 175.000

Projekttitel **Kvantificering af vand-, varme- og saltudveksling mellem Atlanterhavet og Arktis**
127/001-0224

Projektansvarlig Fiskirannsoknarstovan

Projektformål Projektets umiddelbare mål er at kvantificere den nordatlantiske havstrøm mellem Island og Skotland samt salt- og varmeindholdet i denne og at måle tilbageløbet af afkølet bundvand ved Færøerne (s.k.overflow). Projektet, der indgår i et fællesatlantisk måleprogram, vil medvirke til en kvantificering af den termohaline cirkulation og dennes udvikling.

Indsatsområde Klimaændringer

Projektstøtte kr. 1.200.000

Projekttitel **Køb af ACIA scientific og overview rapporter**
127/000-0045

Projektansvarlig AMAP sekretariat

Projektformål Køb af 1000 eksemplarer af ACIA overview rapport og 300 eksemplarer af ACIA scientific rapport.

Indsatsområde Klimaændringer

Projektstøtte kr. 217.000

Projekttitel **MarinBasis 2005 og 2006**
127/001-0209

Projektansvarlig DMU, Afd. For Marin Økologi

Projektformål Projektet har til formål at etablere lange stabile måleserier af nøgleparametre, der vil det gøre det muligt at afklare, hvordan marine planter og dyrs udbredelse, sammensætning og produktion påvirkes af igangværende klimaforandringer i det arktiske område. Projektet vil bidrage til en øget forståelse af sammenhænge mellem fysiske parametre som sne og havisforhold, ferskvandstilførsel, saltholdighed, temperatur- og strømforhold, og biologiske forhold som primærproduktion, græsning, nedbrydning, fødekædestruktur og artssammensætning. En detaljeret forståelse for reguleringen af de lavere fødekædeled er en forudsætning for at kunne forudsige klimarelaterede ændringer i fødegrundlaget for bunddyr, krebsdyr, fisk, og for større pattedyr som hvalrosser og sæler. Projektet er en del af måleprogrammet på Zackenberg, hvor der gennem en længere årrække kontinuært er gennemført målinger af biotiske og abiotiske forhold og måledate fra projektet indgår i det overordnede Arctic Climate Impact Assessment, der vurderer klimaforandringernes indflydelse på højarktiske økosystemer og stofomsætningen. Tilskuddet vedrører måleprogrammet for 2005-2006.

Indsatsområde Klimaændringer

Projektstøtte kr. 2.900.000

Projekttitel **Opland-fjord-hav koblingen (OPHAV).**
127/001-0202

Projektansvarlig DMU, Afd. For Marin Økologi

Projektformål Med stigende temperaturer vil afstrømningen af ferskvand til fjordene og havet øges. Ændrede afstrømnings-, opblandings- og strømforhold vil kunne få stor betydning ikke bare for de lokale fysiske, kemiske og biologiske forhold, men også for

de globale havstrømme. Gennem det konkrete projekt vil der blive opstillet en 3-D model for vandudvekslingen mellem opland, fjord og hav ved Zackenberg (Young Sound). Det forventes, at der med opstillingen af modellen, vil komme til at ligge en forbedret beskrivelse af klimaets indvirken på grænsefladen mellem land og fjord.

Indsatsområde Klimaændringer
Projektstøtte kr. 260.000

Projekttitel **Zackenberg symposium, 2006**

127/001-0246

Projektansvarlig Dansk Polar Center

Projektformål Som led i udgivelsen af en lærebog/syntese af klimateffektmonitoreringen på Zackenberg i Nordøstgrønland afholdes der et symposium, hvor bogens forfattere får mulighed for at fremlægge og diskutere de enkelte kapitler.

Indsatsområde Klimaændringer
Projektstøtte kr. 125.000

Projekttitel **ZERO-databasen 2005 og 2006**

127/001-0204

Projektansvarlig Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø

Projektformål Videreudvikling og vedligeholdelse af fælles database for monitoringsprogrammerne på Zackenberg.

Indsatsområde Klimaændringer
Projektstøtte kr. 200.000

Projekttitel **Klimastrategi for Grønland**

127/001-0249

Projektansvarlig ECON Analyse

Projektformål Projektet skal foretage en systematisk opgørelse af og fremskrivning af Grønlands udledning af drivhusgasser fra basisåret 1990 og fremefter. Desuden udarbejdes et analytisk og strategisk grundlag for iværksættelse af tiltag til begrænsning af drivhusgasudledningen i Grønland. Eksisterende emissionsdata vil blive kvalitetssikret og procedurer for dataindsamling og indberetning vil blive udviklet.

Indsatsområde Klimaændringer
Projektstøtte kr. 1.320.000

<i>Projekttitle</i>	Regionale klimaændringer for Grønland og omkringliggende hav 127/001-0237
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Meteorologiske Institut
<i>Projektformål</i>	Der opstilles en regional klimamodel for Grønland og omkringliggende hav med en opløsning på 25 km og en modelperiode fra 1960 til 2050. Samtidig opstilles for det samme område, men med særligt fokus på Vestgrønland, en 3 dimensional oceanografisk model med en opløsning på 10 km. De to modeller er ikke direkte koblete, men data fra klimamodellen vil kunne bruges som input til den oceanografiske model. Data fra modellerne vil blive offentlig tilgængelige og vil kunne anvendes ved klimaeffektstudier og effektfremskrivninger.
<i>Indsatsområde</i>	Klimaændringer
<i>Projektstøtte</i>	kr. 924.000

Biologisk mangfoldighed

<i>Projekttitle</i>	Havis i Østgrønland - en analyse af isbjørnehabitater 127/001-0219
<i>Projektansvarlig</i>	Grønlands Naturinstitut
<i>Projektformål</i>	Projektet har til formål at fastlægge den tidsmæssige og rumlige udbredelsen af isbjørnehabitater (1-årig fastis, 1-årig drivis og flerårig drivis) for herigennem at vurdere i hvilket omfang klimaændringer og reduktion i isens udbredelse har påvirket væsentlige isbjørnehabitater og dermed isbjørnebestanden i Østgrønland, samt at give forvaltningsmæssig rådgivning vedr. fangsten af isbjørne, så den foregår mest hensigtsmæssigt i lyset af disse formodede forandringer.
<i>Indsatsområde</i>	Biologisk mangfoldighed
<i>Projektstøtte</i>	kr. 504.600

<i>Projekttitle</i>	Hvalrosser i Vestgrønland - bestandssammenhæng og habitatvalg 127/001-0220
<i>Projektansvarlig</i>	Grønlands Naturinstitut
<i>Projektformål</i>	Projektet har til formål at fastlægge den vestgrønlandske hvalrosbestands sammenhæng med andre regionale bestande, således at

niveauet for en bæredygtig udnyttelse kan fastlægges, samt at kortlægge hvalrossernes anvendelse af områder i Vestgrønland, der kan blive berørt af aktiviteter i forbindelse med olieeftersforskning, så evt. indvirkning af fremtidig off-shore aktivitet kan vurderes og minimeres.

Indsatsområde
Projektstøtte

Biologisk mangfoldighed
kr. 1.245.646

Projektstitel

Polarlomvie kolonien ved Ritenbenk - bestandsudvikling, bestandsregulerende faktorer, trækveje og turistmæssig anvendelse

127/001-0229

Projektansvarlig
Projektformål

DMU, Afdeling for atmosfærisk miljø
Projektet har til formål at dokumentere, om Ritenbenk-kolonien, der er den eneste tilbageværende ynglekoloni i Disko Bugt-regionen, er kommet ind i en positiv udvikling eller om faktorer som jagt, forstyrrelser, fødegrundlag o.lign. hæmmer produktiviteten. Især vil svømmetrækket fra kolonien blive undersøgt, hvilket er relevant p.gr. af planerne om olieeftersforskning i området og med henblik på en strategisk miljøvurdering af olieaktiviteter i Disko Bugtområdet. Endeligt vil der blive foretaget undersøgelser til brug for retningslinjer for regulering af den turistmæssige anvendelse af området, som også vil kunne anvendes andre steder i Grønland.

Indsatsområde
Projektstøtte

Biologisk mangfoldighed
kr. 800.000

Projektstitel

Strategi og prioritering for den fremtidige indsats under DANCEA støtteordningen på området for biodiversitet og bæredygtig udnyttelse af naturressourcer

127/001-0228

Projektansvarlig
Projektformål

Hedeselskabet, Miljø og Energi A/S
Projektet har til formål at sammenfatte forvaltningsmæssige forpligtelser og relaterede vidensbehov for Grønlands Hjemmestyre og staten og vurdere Dancea-ordningens fremtidige funktion indenfor rammerne af rigsfællesskabs og hjemmestyreordningen samt – på baggrund heraf – at komme med forslag til prioritering af faglige indsatsområder på kort og mellemlangt sigt.

Indsatsområde
Projektstøtte

Biologisk mangfoldighed
kr. 318.300

Lokale miljøprojekter

<i>Projekttitel</i>	Formidling af AMAP-resultater 127/001-0196
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Arktisk Miljø
<i>Projektformål</i>	Arktisk Råds Monitorings- og Vurderingsprogram (AMAP) har vist, at niveauet af nogle langtransporterede forurenende stoffer i mennesker og dyr er så højt, at det giver anledning til bekymring i Arktis. Et væsentligt problem i den forbindelse er, at den grønlandske befolkning gennem den traditionelle kost er udsat for en høj eksponering af miljøfremmede stoffer. De undersøgelser og den viden, der findes om denne problemstilling er hovedsagelig offentliggjort som videnskabelige rapporter og artikler i faglige tidsskrifter - ofte på engelsk. Formålet med dette projekt er at formidle den eksisterende viden i en populærfaglig temabog, som vil kunne skabe grundlaget for at gøre den indsamlede viden anvendelig – også lokalt.
<i>Indsatsområde</i>	Lokale miljøprojekter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 967.100

<i>Projekttitel</i>	Formidlingsindsats om klimaændringer i forbindelse med "Grønlandsmødet", august 2005. 127/001-0234
<i>Projektansvarlig</i>	Danmarks Radio
<i>Projektformål</i>	Der afholdes udgifter til gennemførelse af en presseindsats i forbindelse med det uformelle miljøministermøde om klimaændringer og deres globale og lokale konsekvenser.
<i>Indsatsområde</i>	Lokale miljøprojekter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 300.000

<i>Projekttitel</i>	Håndtering af forbrændingseget affald 127/001-0210
<i>Projektansvarlig</i>	COWI Consult
<i>Projektformål</i>	Der blev i 2002 givet tilsagn om Dancea-støtte til et projekt om transport af forbrændingseget affald i Grønland, som identificerer relevante teknologier og metoder til behandling af affald med henblik på transport og beskriver transportmodeller af forskellig rækkevidde mv. (transport fra bygder til byer; transport fra bygder og byer til de større byer med forbrændingsanlæg; transport til nye regionale

anlæg; transport af affald til Danmark) inkl. vurdering af miljømæssige konsekvenser samt anlægs- og driftsudgifter. I forlængelse heraf vurderes i nærværende projekt miljøeffekter og økonomiske konsekvenser af et status quo scenarium samt etablering af forbrændingsanlæg også i de mindre byer, dvs. uden transport af affald mellem byerne. Endvidere sammenstilles og vurderes alle scenarier.

Indsatsområde
Projektstøtte

Lokale miljøprojekter
kr. 286.900

Projekttitel

Miljøsikker indretning og drift af lossepladser i Grønland

127/001-0239

Projektansvarlig
Projektformål

Carl Bro as
Formålet med projektet er at tilvejebringe et beslutningsgrundlag samt implementeringsværktøj (vejledninger) for Hjemmestyret og de grønlandske kommuner for etablering, drift og nedlukning af dumpe i byer og bygder.

Indsatsområde
Projektstøtte

Lokale miljøprojekter
kr. 798.801

Projekttitel

Etablering af en grønlandsk naturvejlederordning - tillægstilsagn til fællesudgifter

127/001-0177t

Projektansvarlig
Projektformål

KANUNOKA, Grønlandske Kommuners Landsforening
Formålet er at etablere en grønlandsk naturvejlederordning, der kan bidrage til formidling af viden om natur, miljø og kultur og til at styrke dialogen om disse emner bl.a. gennem tilbud til børn og unge. Der ydes løntilskud til etablering af naturvejlederordninger i Upernavik, Ilulissat og Sisimiut og til etablering af en grønlands naturvejlederuddannelse samt etablering af netværk og anden styrkelse af naturvejledernes kompetencer bl.a. indenfor formidling. Tillægstilsagnet har bl.a. til formål at styrke rådgivningen vedr. uddannelse af naturvejledere samt de involverede kommuner og naturvejledere.

Indsatsområde
Projektstøtte

Lokale miljøprojekter
kr. 108.000

<i>Projekttitle</i>	Miljø i kommunerne, fase 2
	127/001-0238
<i>Projektansvarlig</i>	KANUNOKA, Grønlandske Kommuners Landsforening
<i>Projektformål</i>	Projektet omfatter støtte til fortsat udvikling af miljøhjemmeside til brug for de kommunale miljøforvaltninger med formidling af bl.a. lovgivning, regulativer, standardskrivelser, vejledninger, planlægningsmateriale, projektresultater, FAQ, erfaringsudvikling, informationsmateriale etc. Projektet fokuserer fortsat på formidling indenfor affaldsområdet. Som noget nyt lægges herunder op til løbende identificering, beskrivelse og formidling af "best practice's" i kommunerne, fortsat implementering af grøn indkøbspolitik og miljøledelse i kommunerne, samt viden og formidling vedr. den nyetablerede grønlandske naturvejlederordning.
<i>Indsatsområde</i>	Lokale miljøprojekter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 1.065.000
<i>Projekttitle</i>	Overvågning, monitorering og evaluering af pilotprojekt om kildesortering af miljøfarligt affald i Nuuk Kommune
	127/001-0231
<i>Projektansvarlig</i>	Carl Bro as
<i>Projektformål</i>	Projektet har til formål løbende at monitorere og evaluere det igangværende pilotprojekt om kildesortering af farligt affald i Nuuk Kommune, at udarbejde planer for justeringer af projektet og for gennemførelse af informations- og uddannelsesaktiviteter, samt sikre vidensdeling med de øvrige kommuner gennem halvårlige rapporteringer og - efter to år- en sammenfattende beskrivelse af pilotprojektet
<i>Indsatsområde</i>	Lokale miljøprojekter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 140.000
<i>Projekttitle</i>	Støtte til ansættelse af naturvejledere i tre sydgrønlandske kommuner
	127/001-0250
<i>Projektansvarlig</i>	Direktoratet for Miljø og Natur
<i>Projektformål</i>	Formålet er at yde løntilskud til ansættelse af naturvejledere i tre sydgrønlandske kommuner (Qaqortoq, Narsaq og Nanortalik). Naturvejlederne vil således få mulighed for at drage nytte af den undervisning, som er sat i værk i andre kommuner (Nuuk, Upernavik, Ilulissat og Sisimiut) og som administreres af

KANUKOKA. Kommunerne kan derved gradvist opbygge naturvejlederes kompetencer, der kan bidrage til formidling af viden om natur, miljø og kultur og til at styrke dialogen om disse emner bl.a. gennem tilbud til børn og unge. Der ydes et løntilskud på 2/3 første år og faldende til 1/3 andet år.

Indsatsområde Lokale miljøprojekter
Projektstøtte kr. 700.000

Projekttitel **Miljøafbødende foranstaltninger på Dundas-halvøen**

127/001-0248

Projektansvarlig Rambøll

Projektformål Projektets formål er at skabe grundlaget for iværksættelse af miljøafbødende foranstaltninger for to lossepladser på Dundas-halvøen i det nordvestlige Grønland. På baggrund af miljøundersøgelser af området udarbejdes en række scenarier for miljøafbødende foranstaltninger for to lossepladser. Det udvalgte løsning skal udbydes og gennemføres i overensstemmelse med Regeringens og Landsstyrets stillingtagen.

Indsatsområde Lokale miljøprojekter
Projektstøtte kr. 2.089.908

Oprindelige folk og NGO'er

Projekttitel **IPS, Sekretariatet for oprindelige Folk 2005 - 2006**

127/001-0190t

Projektansvarlig Grønlands Hjemmestyres
Danmarksrepræsentation

Projektformål Tillægstilsagn til 127/001-0190 "IPS,
Sekretariatet for oprindelige Folk 2005 - 2006"

Indsatsområde Oprindelige folk og NGO'er
Projektstøtte kr. 1.150.000

Projekttitel **IPS, Sekretariatet for oprindelige Folk 2006 – 2007**

127/001-0247

Projektansvarlig Grønlands Hjemmestyres
Danmarksrepræsentation

Projektformål IPS, Sekretariatet for oprindelige Folk 2006 –
2007

Indsatsområde Oprindelige folk og NGO'er
Projektstøtte kr. 2.300.000

Andet, tværgående aktiviteter

<i>Projekttitel</i>	Dansk Polarcenters aktiviteter og rådgivning vedrørende Miljøstøtteordningen for Arktis, DANCEA 127/001-0243
<i>Projektansvarlig</i>	Dansk Polar Center
<i>Projektformål</i>	Koordinering- og sekretariatsfunktion vedrørende Miljøstøtte til Arktis og Arktisk Råd.
<i>Indsatsområde</i>	Andet, tværgående aktiviteter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 1.158.890
<i>Projekttitel</i>	Disponering af rammebeløb til DANCEA-opslag 2005 127/001-0241
<i>Projektansvarlig</i>	Signatur
<i>Projektformål</i>	Disponering af rammebeløb til DANCEA-opslag 2005
<i>Indsatsområde</i>	Andet, tværgående aktiviteter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 50.000
<i>Projekttitel</i>	ICARP II konference, København 10 - 13. november 2005 127/000-0052
<i>Projektansvarlig</i>	Dansk Polar Center
<i>Projektformål</i>	Formålet med konferencen er at fremlægge forslag til arktiske forskningsplaner for de næste 10 - 15 år.
<i>Indsatsområde</i>	Andet, tværgående aktiviteter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 300.000
<i>Projekttitel</i>	Opdatering og vedligeholdelse af database for DANCEA 127/000-0054
<i>Projektansvarlig</i>	Mogens Nielsen 3
<i>Projektformål</i>	Opdatering og tilretning af eksisterende database Data for alle 2004-samt 2005- tilsagn læses ind i databasen Udsendelse af statusskemaer for afsluttede projekter. Faciliteten for rapportgenerering opdateres sammen med CFK, således at de løbende kan genereres rapporter over tilsagn til dato til udlægning på MSTs hjemmeside. Diverse kvalitetskontrol af eksisterende projektlister og evt. ændring af stamdata.
<i>Indsatsområde</i>	Andet, tværgående aktiviteter
<i>Projektstøtte</i>	kr. 260.000

Projekttitel **PAME-møde 22 – 23. februar 2005**
127/001-0193

Projektansvarlig Miljøstyrelsen

Projektformål Formålet er afvikling af PAME-arbejdsgruppens ordinære møde februar 2005 med Rigsfælleskabet som vært.

Indsatsområde Andet, tværgående aktiviteter

Projektstøtte kr. 112.800

Projekttitel **PAME-sekretariatet 2005- 2006**
127/000-0061

Projektansvarlig PAME Internationale Sekretariat

Projektformål PAME – Protection of the Arctic Marine Environment - er et af initiativerne under den oprindelige arktiske miljøstrategi, AEPS. Arbejdet hører nu under Arktisk Råd, hvor de arktiske landes udenrigsministre hvert andet år udstikker rammerne for de underliggende arbejdsgruppers indsats de kommende år. På sidste ministermøde i Arktisk Råd i 2003 blev det således bestemt, at der skulle udarbejdes en arktisk marin strategi til forelæggelse på ministermødet i 2004.

Indsatsområde Andet, tværgående aktiviteter

Projektstøtte kr. 274.480